

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASI
НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК АЗЕРБАЙДЖАНА
AZERBAIJAN NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES

X Ə V Ə R L Ə R

BİOLOGİYA VƏ TİBB ELMLƏRİ

ИЗВЕСТИЯ

БИОЛОГИЧЕСКИЕ И МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ

PROCEEDINGS

BIOLOGICAL AND MEDICAL SCIENCES

Cild 73 № 3

Bakı-Elm - 2018

XƏBƏRLƏRİ

BİOLOGİYA VƏ TİBB ELMLƏRİ

Cild 73

Nömrə 3

2018

Bu nömrənin elektron variantına www.jbio.az saytında baxmaq olar

BAŞ REDAKTOR

Akademik Ə.T. Əmiraslanov

AMEA Biologiya və Tibb Elmləri

Bölməsinin akademik-katibi

İstiqlaliyyət küç., 30

Bakı AZ 1001

Tel: +994 12 495 3566

Faks: +994 12 492 3227

E-mail: ahliman.amiraslanov@science.az

BAŞ REDAKTORUN MÜAVİNLƏRİ

Akademik İ.M. Hüseynova

AMEA Molekulyar Biologiya və

Biotexnologiyalar İnstitutu

Mətbuat prospekti, 2A

Bakı AZ 1073

Tel: +994 12 538 1164

Faks: +994 12 510 2433

E-mail: huseynova-i@botany-az.org

Akademik Q.Ş. Məmmədov

AMEA Rəyasət Heyəti

İstiqlaliyyət küç., 30

Bakı AZ 1001

Tel: +994 12 497 6941

Faks: +994 12 497 6941

E-mail: garib_mammadov@science.az

MƏSUL KATİB

B.ü.f.d. N.Ş. Mustafayev

AMEA Molekulyar Biologiya və

Biotexnologiyalar İnstitutu

Mətbuat prospekti, 2A

Bakı AZ 1073

Tel: +994 12 538 1164

Faks: +994 12 510 2433

E-mail: mustafayevn02@yahoo.co.uk

MÜNDƏRİCAT СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

***Smyrniosis aucheri* Boiss. növü yerüstü hissələrinin komponent tərkibinin qaz-xromato-mass-spektrometriya metodu ilə tədqiqi**

N.S. Əlixanova, G.Q. Qasımova, S.V. Sərkərov

5

Fırfır səhləbinin (*Orchis purpurea* Huds.) anatomik quruluş xüsusiyyətləri

R.T. Heydərova, B.M. Əliyev, P.X. Qaraxani

12

***Asteraceae* Dumort. fəsiləsinə aid olan bəzi növlərin yayılması, ehtiyatı və faydalı xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi**

Ş.Ə. Qasımova, S.A. Muradova, A.Ş. Səfərova

16

Yerli yumşaq buğdaların (*T. aestivum* L.) yeni nümunələrinin prolamin zülal markerlərinin identifikasiyası və genetik yaxınlığının qiymətləndirilməsi

V.N. Rüstəмова, Ə.Y. Kərimov, S.B. Sadıqova, H.B. Sadıqov, M.Ə. Abbasov

25

Ekoloji şəraitin təsirindən *Allium* L. cinsi növlərində baş verən anomaliyalar

S.R. Həsənov, Z.İ. Əkpərov

35

Gəncə-Qazax iqtisadi-coğrafi rayonunun qoz ağaclarına (*Juglans regia* L.) zərər vuran 4 ayaqlı gənələr (*Acarina: Tetrapodili*)

Z.Y. Musayeva

40

Cənubi Qafqaz gürzəsinin - *Macrovipera lebetina obtusa* (Dwighubsky, 1832) yumurtaqoyma dövründə reproduktiv fəaliyyəti

T.M. İsgəndərov

46

REDAKSIYA HEYƏTİ	Решения экологических проблем с использованием полиеновых макролактонных соединений в комплексе с диметилсульфоксидом	
V.M.Əli-zadə (AMEA Botanika İnstitutu)	B.X. Гасимова	53
M.Ə.Salmanov (AMEA Mikrobiologiya İnstitutu)	Çörəyin keyfiyyət göstəricilərinin tədqiqi	
U.F.Həşimova (AMEA A.İ.Qarayev adına Fiziologiya İnstitutu)	K.Ə. Mustafayeva, F.A. Əkbərova, A.A. Qasimova, Ə.Ə. Nəbiyev	59
İ.X.Ələkbərov (AMEA Zoologiya İnstitutu)	Böyük Qafqazın (Azərbaycan) şimal-şərq hissəsində yayılan ağac və kol bitkilərinin cücərtilərinin <i>ex situ</i> şəraitində morfoloji xüsusiyyətlərinin tədqiqi	
Z.İ.Əkpərov (AMEA Genetik Ehtiyatlar İnstitutu)	K.A. Məmmədova	65
G.Ç. Gəraybəyli (Azərbaycan Tibb Universiteti)	Diabetik qlomerulopatiyaların erkən aşkarlanmasında FABP-in diaqnostik əhəmiyyətinin qiymətləndirilməsi	
N.Y. Bayramov (Azərbaycan Tibb Universiteti)	N.F. Lətifova, A.M. Əfəndiyev	70
Q.Ş.Qarayev (Azərbaycan Tibb Universiteti)	Mədə xərçəngi ilə əlaqədar inkişaf edən malabsorbsiya sindromu zamanı hepatopankreatobiliar sistemin pozulmalarının korreksiyası	
A.M.Məmmədov (Milli Aviasiya Akademiyası)	R.S. Mirzəyeva, A.Y. Qaziyev	75
Q.N.Mürşüdoğ (Kembric Universiteti, Birləşmiş Krallıq)	Hipertoniya xəstəliyinin irsi və digər səbəbləri (icmal)	
G.Garab (Bitki Biologiyası İnstitutu, Macarıstan Elmlər Akademiyası)	Z.Ə. Abaszaadə, İ.Ə. Şahmuradov	80
S.İ.Allahverdiyev (REA Biologiyasının Fundamental Problemləri İnstitutu, Rusiya)	Kür-Araz ovalığının Mil düzünün cənub hissəsinin səhra və çala-çəmən bitkiliyinin fitosenoloji quruluşu və məhsuldarlığı	
T.H.Məmmədov (Ağdəniz Universiteti, Türkiyə)	E.M. Qurbanov, K.A. Əsədova	88
C.Desbierz (Unité de Pathologie Végétale, Fransa)	Abşeron şəraitində bəzi süsən (<i>Iris L.</i>) növ və sortlarının yeraltı orqanlarının morfolojiyası və inkişaf dinamikası	
T.Borsch (Berlin-Dahlem Botanika Bağ və Botanika Muzeyi, Almaniya)	G.T. Məmmədova, N.B. Hüseynova, S.Q. Quliyeva, Y.M. Zeynalov, Ç.S. Əliyev	93
B.Maserti (Davamlı Bitki Mühafizəsi İnstitutu, İtaliya)	Abşeronda <i>Ruta graveolens L.</i> növünün morfobioloji xüsusiyyətləri, efir yağlılığı və faydalı xassələri	
T.H.Lee (Pusan Milli Universiteti, Cənubi Koreya)	Z.Ə. Məmmədova, İ.O. Məmmədova	101
V.V. Solovyev (Softberry Inc., ABŞ)	Сравнительный анализ гетерогенности NPHS1 и NPHS2 у детей с нефротическим синдромом Азербайджанской и других популяций	
	P.O. Бегляров	106

Kəngərli inzibati rayonunda torpaqların ekoloji qiymətləndirilməsi	113
S. Hacıyev, V. Vəliyev, H. Seyidova	
Yovşan-üzərlik qarışığının qoyunlarda sidiyin fiziki-kimyəvi xüsusiyyətlərinə təsiri	117
S.H. Məhərrəmov	
Tam lövhəli protezlərlə ortopedik müalicənin deontoloji aspektləri (icmal)	121
Y.İ. Bayramov	
Lianların landşaft memarlığında tətbiqi prinsipləri	126
A.D. Mehraliyev	
Adi tərə (<i>Chenopodium vulvaria</i> L.) bitkisinin morfo-anatomik xüsusiyyətləri	132
G.A. Ramazanova, A.S. Sərdarova	
Şəki-Zaqatala bölgəsində yayılmış yerli armud sortlarının və yabanı formalarının meyvələrinin biokimyəvi tərkibinin tədqiqi	137
C.İ. Məmmədov, Z.M. Xəlilov	

© 2018 Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası. 1945-ci ildən çap olunur. Bütün hüquqlar qorunur.

ISSN: 2078-3388

«ELM» REDAKSIYA-NƏŞRİYYAT VƏ POLİQRAFIYA MƏRKƏZİ

Məqalələr panas_bms@jbio.az elektron ünvanına göndərilməlidir. Mümkün olmadığı halda çap olunmuş və diskə yazılmış versiyanı «Elm» Redaksiya-Nəşriyyat və Poliqrafiya Mərkəzinə göndərə bilərsiniz.

Ünvan: «Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Xəbərləri (biologiya və tibb elmləri) Redaksiyası», İstiqlaliyyət küç., 30, Bakı AZ1001, Azərbaycan.